

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Ган-Брисел-Намир

Лондон, 3 окт.

Говорећи о операцијама на западном фронту војни критичар, пуковник Гепингтон, пише у „Тајмсу“: После последњег савезничког напада Немци неће имати више где да се задрже и биће приморани да се повуку на линију Ган—Брисел—Намир, коју су одавно утврдили.

Малодушност немачких трупа стално расте. Војник се стално жали на оскудицу у трани.

НА ПУСТЕ НАДЕ

Аустријска штампа у последње време ни мало срдечно не пише о немачком канцелару Михаелису, па чак ни о Килману, који је до скоро и уживао нешто кредита код ње. Занимљиво је да се њихови говори далеко више претресају и критикују у Бечу него у Берлину.

Од куда долази то? Из превелике жеље и потребе за миром, на коме тако неуморно у Аустрији раде сви, од цара Карла до најмањег грађанина.

Да се брзо дође до закључења мира, најживља је жеља код становништва у Аустрији и Угарској. Кад је Бенедикт XV, по Черниновим упуштвима, разаслао своју ноту од 2 августа, нигде она није дочекана са више симпатија него у Бечу. Кад је Волфова Агенција пре неколико дана изнела немачке услове о Белгији, у Хабсбурговој држави збиља се поверовало, да се учини један корак ка миру. Наједном, Михаелис и Килман уништише све те наде.

Аустријска жеља за миром само је сувише разумљива, али се зато тешко може да разуме њено схватање, да се тим платонским жељама може нешто и постићи у том питању. Већ има толико месеца од како су утврђени принципи, због којих се овај рат продужује; због којих ће се продужити док год они не победе, а у Аустрији се на све писање и расправљање о томе праве глуми и стално истичу неодређене и расплуте голе жеље.

На то аустријско упињање да се очува на старим традицијама, пама и са нешто жртава, Споразум, наравно, не обраћа пажњу. Аустриј-

ска жеља за миром нема додирне тачке са реалном тежњом за миром. Ако би се могло предпоставити да би Аустрија пристала, да закључи мир и по начелима правде и слободу, онда би то значило, да се она решила на самоубиство. А то се још не може поверовати, ако ни због чега другог, оно због предрасуда о старој круни Хабсбурга и сувише укорењене заблуде у Бечу о Аустрији, која је гаранција за равнотежу у Европи. Аустроугарска се неће сама убити, она ће погинути. Отуда све њене жеље за миром немају никакве практичне вредности, па ма колико оне биле искрене и јаке.

Али и са других разлога аустријска агитација за мир нема много вредности: сви акти аустријски не важе без немачког потписа. А Немачка је оличење свега зашто се овај рат води, због чега су биле толике људске и материјалне жртве. Она је представник светског империјализма и без уништења свега тог система, на коме она почива, не може се ни почети разговор о миру. А он неће и не може бити срушен док год се Немачка са тим системом може да брани и чак да га истиче као победиоца. Само побеђена војнички може милитаристичка Немачка престати то да буде; само кад јој сувише јасно буде да је груба сила убијена силом, моћи ће да се говори о будућем трајном миру.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Јаш. — Приликом последњег бомбардовања вароши Галца, најјача ватра концентрисана је на институту Нотр Дам де Сион, на коме је био знак

првеног крста и у коме је болница још од почетка рата.

Рањеници су се могли спасти само захваљујући јунаштву калуђерица и лекарског особља.

Царих. — Аустријски цар, у својим напорима за мир, послао је старешину језуита, Лендоховског, у нарочитој мисији код Папе. Лендоховски је одређен да детаљно изложи Папи услове, под којима би Аустрија закључила мир, а које она на захтев Немачке није изнела у свом раније одговору на Папину ноту.

Женева. Пуковник Фејлер, познати швајцарски војни писац, објавио је у Журналу да Женева под насловом „Бројно стање зараћених војска у 1918“ један важак чланак, у коме доказује цифрама да ће надмоћност Споразума идуће године бити страшна, нарочито кад се има у виду да су Немачкој недостајале резерве прошле зиме и што је већ исцрпела класе од 1916 и 1917, и делом класе од 1918.

ЗВЕЗДИЦЕ

Поштовани читаоци!
Ви ћете нам опростити ако једног дана звездица и нема.

Гаргантуа

ПРОТИВ САУЧЕСНИКА

Лондон, 3. окт.

Један телеграм из Вашингтона јавља, да се савезничке државе спремају да објаве један декрет, по коме се забрањује сваки извоз за Скандинавске земље.

Једна висока личност у Америци изнела је мишљење, да би се рат свршио за шест месеца, кад би се могло потпуно спречити шиљање муниције из Шведске у Немачку.

АМЕРИЧКА СПРЕМА

Вашингтон, 3 окт.

Конгрес је већ изгласао буџет са расходима више од 50 милиона франака дневно. 20000 аероплана свих модела већ су у конструкцији. 100000 пробраних авијатичара слушају курсеве за авијацију. У Европи ће се отворити 24 америчке авијатичарске школе.

ПРАВИ МИР

Париз, 3 окт.

У „Л'Ом Аншени“ објавио је Клемансо један врло енергичан чланак, у коме каже, да мир неће закључити ни социјалисте ни дипломатске дискусије, већ војници, који, свесни да сви ови говори не воде ничему, непоколебљиво продужују победничку борбу. Војници су ти, који ће рећи последњу реч у овоме рату. Наши

славни покојници жртвовали су своје животе за мир права; а то је мир, који Француска жели. Мир, који би се заснивао на празној фразеологији, био би увек извор нових компликација.

ЧУДАН ЗАКОН

Амстердам, 3 окт.

Лист „Телеграф“ јавља, да немачка влада спрема један необичан законски пројекат. Због оскудице у намирницама сваку исцаће се из Немачке сви странци, који не раде у фабрикама за муницију.

Овај закон почеће да важи кроз 3—4 недеље.

ПРОДУЖИТЕ ВЕШАТИ

Загребачке „Новости“ од 10 септембра доносе чланак, који је цео забрањен, но „Аграмер Таблат“ од 11-IX има у рубрици „Гласови штампе“ кратак извод из њега, у коме се вели:

„Извесни немачки листови оптужују Словене, да они траже исто што и Вилсон. Ми можемо на то да кажемо само то, да сва наша борба последњих педесет година није ишла ни за чим другим, него да постигнемо право самоопредељивања. На то, што нам се прети велеиздајом, велимо да се не бојимо претњи. Велеиздаја је држање оних, чији рад води к уништењу државе. Ми се немамо че-

га бојати, јер оно што смо имали да изгубимо то смо и тако већ изгубили. Зар се још није доста вешало, стрељало, интернирало, затварало? Зар нису наши крајеви опустошени, попаљени и поробљени? Ако ни то још није доста, нека се продужи, процедура је врло једноставна.“

ОБЕСТ

Базел, 3. окт.

Јављају из Беча: Аустријски сабор дискутовао је хитно питање, упућено министру Народне Одбране поводом смрти једног војника, на источној станици у Бечу. Интерпелант је изјавио да је тај коњаник хтео да се опрости са једним пријатељем пред полазак воза, али га је један потпоручник зато ишамаарао. Војник је покушао да се брани, што је раздражило официра, те га је на месту убио бајонетом.

На предлог посланика Станска сабор је решио да одложи дебату о томе, док министар не да прецизнији одговор.

У СОФИЈИ

Атина, 3. окт.

Из Рима јављају „Патрисус“: Прошлог четвртка краљ Фердинанд давао је вечеру у своме двору у Софији у част Кајзерову. На вечери су били присутни бугарски министри, посланици централних сила и њихови преставници на конференцији у Софији.

Смрт једног хероја

О смрти капетана Гинмеа, храброг француског авијатичара, постоје разне верзије. Према једној пао је у море, према другој потпуно је изгорео; али нико не помишља да је исто тако могао пасти у непријатељске редове, а да се његово тело не нађе или распозна у оном хаосу од рупа, које су изриле гранате.

Да би сазнао праву истину париски лист „Матен“ отворио је анкету о томе догађају.

Г. Брокер, шеф одељења државног подсекретара за аеронаутику, дао је ове занимљиве податке: „Напао сам се на фронту у ескадрији „Роде“ онога дана када је Гинме направио излет, са кога се, на жалост, није више вратио. Чим сам сазнао за његов нестанак одмах сам повео најсавеснију истрагу. Она још није завршена; према томе се још ништа тачно не зна. Све што се до сада причало уопште је нетачно. Догађај је текао овако:

29 августа, око 9 и по сати пре подне, Гинме је пошао у лов на своје аероплану, а пратио га је, као и обично, на другом аероплану поручник Бозон-Вердира.

На висини од 4600 метара Гинме примети један непријатељски биплан и одмах се упустио с њим у борбу. Готово у исто време поручник Вердира угледа четири непријатељска моноплана како колећу страховитом брзином.

Он им одмах полети у сусрет, да би им скренуо пажњу. Аероплани учинише неколико кругова, па са изгубише. Онда се поручник Вердира врати на место, где је био остао Гинме са својим противником. Али овде више није било никога. Ето, то је све; ништа се више не зна. Ово се догодило на 10 километара североисточно од Ипра, а од прилике на 8 километара иза немачких редова. Зато је искључена могућност, да је Гинме могао пасти у море, које је удаљено око 40 километара.

Део фронта, над којим се ово десило, окренут је енглеским рововима. Један енглески и један француски официр обишли су цео сектор, и испитали све предстраже као и пешаке у рововима. Нико није ништа видео. Једини је сведок Бозон Вердара.

Питање је, ако су Немци нашли тело капетана Гинмеа, зашто то не објављују? Али они нису објавили ни да су нашли леш авијатичара Дорма.

Г. Брокер завршио је овим речима: „Две године како пратим из дана у дан његов живот. Био сам присутан кад је дошао у ескадрилу, као и онда када је њу за навек оставио. Ја сам му се толико исто дивио, колико сам га и волео; зато немам речи да изразим своју тугу.“

„Берлинер Тагеблат“ доноси ову вест: На фронту Фландрије, видели су немачки војници 29. августа, како је са висине од 70 метара пао један аероплан североисточно од гробља код Пелкапела. Један немачки подофицир са два војника нашао је аероплан искварен. Пилоту, који је лежао мртав, била је размрска на глава куршумом. Они су повнали у њему авијатичара Гинмеа а то се види и из хартија, које су нађене код њега.

ЛОПОВИ

Цирих, 3. октобра.

Војни суд у Бечу донео је пресуду по скандалозној афери вишег војног чиновника Емилија Лајнвебера и његових многих саучесника. Они су оптужени, што су примали новац за уступање лифериација.

Овај процес изазвао је много ларме у Аустрији и завршен је тако, што је главни кривац осуђен на 12 година затвора а остали чиновници на 10, 6 и 5 година.

ВАТРОСЛАВ ЈАГИЋ

„Словенски Народ“ од 6 септембра доноси ову белешку:

„Један мухамедански члан Босанскога Сабора јавно се позивао, да би утврдио своје сепаратистичко становиште,

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На фронту Ене биле су обе артиљерије врло активне у области висоравни између Еле и Краоне. У Шампањи су Французи извршили препад на немачке ровове, источно од Мезон де Шампањ, и добили заробљеника. На десној обали Мезе јака артиљеријска ватра северно од коте 344. — На осталом делу фронта ништа важно.

Авијатика. — Немачки аероплани бомбардовали су синоћ околинау Денкерка. Међу грађанима било је више жртава.

Доцније. — У области висоравни између Еле и Краоне артиљерија је била врло активна целога дана. Сукоб патрола у Шампањи западно од Оберива. На о-

на великог слависту, професора Универзитета и дворског саветника Др. Ватрослава Јагића, да је и он признао језичку разлику између Јуословена и препоручивао назив: Босански језик. Поводом тога В. Јагић је сада дао изјаву у којој пише:

„Истина је да сам 1894 године у аустријској делегацији предложио провизорно назив земаљског језика босанским језиком, као географску помоћ у нужди, која није на штету јединству српско-хрватског књижевног језика. А изрично и одлучно сам нагласио да је тај тако звани босански језик потпуно исти језик, који се у Београду назива српски, а у Загребу хрватски.“

Овим констатовањем хтео сам намерно нагласити бар у књижевности јединство везе језика. Ујединити а не раздвајати што етнички припада заједно, то је била моја брига у мојем, сад већ скоро шестогодишњем књижевном раду. Ово начело нисам никад изневерио, не водећи бригу о томе да ли је то по вољи свима круговима и свима факторима.

Ја, наравно, не могу никога терати, да изводи из језичног јединства даље конвенције, али не могу, а да не изразим жељу да босански муслимани узвде, да би било и за њих најбоље, да гаје заједницу свих интереса са земаљцима друге вере. Толико сам хтео казати, да бих спречио све погрешне закључке и сва погрешна позивања на моје име.“

НЕПОМИРЉИВИ

Цирих, 3. окт.

На великом збору у Берлину, за упис седмог зајама, говорили су канцелар Михаелис, Хелферих и више других политичара. Они су протестовали против мешања Вилсонова у унутрашње ствари Немачке и изјавили да нема ни једног Немца, који би уступио ма и стопу немачке земље.

„Минхенер Најесте Нахрихтен“ јављају, да ће канцелар наставити ове недеље преговоре са посланицима из Алзаса и Лорена о решењу алзаског питања.

сталом делу фронта по времена канонада.

Два немачка балона оборена су данас, и то један из француских топова, други од једног француског авијатичара.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Синоћ је непријатељ бомбардовао наше положаје код Марнинга и вис јужно од Бродсенда. Пешадијске акције није било. Успелим и спадом, који су извршиле наше трупе источних грофовија јуче по подне, у близини Монши ле Пре, задобили смо 35 заробљеника и 2 митраљеза. Око 200 Немаца је убијено и 7 заклона разорено. Други испад, који су извршиле прошле ноћи територијалне трупе јужно од Мидлемда, потпуно је успео. Побито је је

врло много Немаца и порушени су заклони северно-источно од Реа. Задобили смо 12 заробљеника.

Доцније. — Број заробљеника, које смо задобили у области Монши ле Пре, јесте 62 војника и 2 официра. Одбијени су непријатељски испад и источно од... Непријатељска артиљерија била је врло активна у току дана у области Ланса.

Источна војска. — 1. октобра ујутру скотске трупе су извршиле успео препад у село Хомодос, 5 миља југозападно од Сереза. После врло јаке борбе оне су заробиле 142 војника и три митраљеза. Наши губици су безначајни.

ВЛАДА У БИТОЉУ

Председник Министарског Савета и Министар Иностраних Дела г. Никола Пашић у повратку из Солуна за Крф, свратио је 28 пр. м. са својим колегама у Битољ.

И ако је у време њихова доласка Битољ био под непријатељском ватром, министри су ипак ушли у варош и провели у њој три сата.

При изласку из вароши гађани су од тешке непријатељске артиљерије и три су гранате пале у непосредну близину њихових аутомобила, од којих је једна експлодирала само на 20 метара од аутомобила г. Председника. Од министра није нико повређен.

ЖЕНЕ У РОВУ

Рим, 3. окт.

На високом платоу Бајнзиде, Италијани су у једном подруму заробили, поред официра, и две лепе и врло елегантне жене од 25—30 година. Оне су пошле са овим официрима и у ропство, али је једна од њих погинула успут од аустријске гранате.

Официрски подруми су били пуни разних луксузних ствари: ливера, парфима и тд. и то у времену, кад су, по причању заробљеника, војници гладовали по два дана.

ДЕЦА ВОЈНИЦИ

Амстердам, 3. окт.

„Ниеве Ротердамше Курант“ јавља, да су Немци почели да узимају у војску младиће, рођене 1900 и 1901 године. Примају се младићи испод 13 година, ако су развијенији и ако у висини износе најмање 1.60 метара.

Поводом вести, да се у Немачку војску узимају страни поданици, једна званична депеша из Берлина каже, да ће се регрутовати само људи немачке народности, па ма били и страни поданици.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ. — „Нова Слободна Преса“ јавља да се последњи аустроугарски заједнички министарски савет бавио питањем о исхрани. После седнице цар Карло је примио председника мађарске владе Векерлеа.

ПЕТРОГАД. — За време парнице против бившег руског министра војног Сухомлинова, генерал Јанушкевић је изјавио да су војници, који су слати у ров, имали на сваких пет или десет њих по пушку.

ПАРИЗ. — Г. Кајо понова је изабран, са 19 гласова против 4, за председника савета сартеког департмана.

ПЕТРОГАД. — Наките и Њилиме бивше руског двора, од неодењиве вредности, послала је одавно бивша руска царица у Данску.

ВАШИНГТОН. — После хапшења Бернсдорфових агената откривени су јасни докази, да је Бернсдорф знао за бомбе, које су метнуте на „Лузитанију“. Тиме се објашњава што су немачки листови у Америци саветовали Немцима да не путују овом лађом.

РИМ. — Познати скулптор, сенатор Мансеверде, умро је.

РИМ. — Конзуларни извештаји потврђују да је, до забране коју су објавиле Сједињене Државе, Шведска извозила у Немачку грдне количине експлозива и муниције.

ПЕТРОГРАД. — Војна полиција протившпијунске ухапсила је више странаца, под оптужбом, да су радили на стварању шпијунске организације.

КОПЕНХАГЕН. — После дискусије у Рајхстагу и у главној комисији, немачка влада рачуна да ће ускоро моћи да почну преговори за мир.

АТИНА. — Потврђује се вест да ће енглеска и француска влада вратити Грчкој њене лађе мање тонаже.

АМСТЕРДАМ. — „Берлинер Морген Пост“ жали, што се немачка војска држи у дефанзиви и препоручује офанзиву: „Нама треба очајна офанзива по сваку цену, да би једном дошли до коначног резултата.“

ЦИРИХ. — Фон Капеле је поднео оставку због јаких напада листова.

РИМ. — Према „Кориере д'Италија“ Папина нота као и одговор на ту ноту требали су да остану тајна, али су одани индискрецијом која је за жаљење.

РИМ. — У Софији је избио неспоразум између Немачке и њених савезника.

ЖЕНЕВА. — Јављају да се ствара у Немачкој ново груписање у корист „Хинденбурговог мира“.

ЛОНДОН. — Британска странка Рада држаће конференцију 10, 11 и 12 јануара 1918. у Нотингаму.

ЊУЈОРК. — Немачка у свом одговору на

шведски протест, због афере са Луксбурговим телеграмима, каже, да не може дати потпун одговор због немогућности да разговара са Луксбургом. Али, немачка влада жали за овај случај и уверава шведску владу да се неће поновити слични инциденти, који муте пријатељске шведско-немачке односе.

ПЕКИНГ. — Влада је наредила да се ухапси Сун Јат-Зен и његови саучесници, који су били створили неку војничку владу у Кантону.

Њујорк. — „Евенинг Сун“ каже да Алзас и Лорен треба да се врате Француској не само зато што је то право, већ и да би се осигурала безбедност Европе.

БАЗЕЛ. — На супрот вести „Берлинер Тагеблат“ да је комисија од седморице распуштена, „Национал Цјтунг“ каже да је канцелар нарочито изјавио да се она сад разилази а да ће је он понова сазвати, кад се укаже потреба.

БАЗЕЛ. — Према „Манхајмер Фолксштиме“ жетва у Немачкој ове године мања је од просечне за 4,636.000 тона.

РИМ. — „Идеа Национале“ јавља да су, после посете цара Карла на фронту Соче, ефективни из Галиције и Буковине, замењени трупама са румунског и македонског фронта. Више аустријских генерала са италијанског фронта смењени су.

ЖЕНЕВА. — У Чешкој је створена нова социјалистичка странка под вођством посланика Модрачека. У питању о миру, ова странка тражи мир, који ће дати народима право да управљају сами собом. Странка има 6 посланика у аустријском сабору и има националистичке тежње. Она се сматра као израз великог револуционарног покрета у чешким радничким масама.

МАДРИД. — Пресуда ратног суда против штрајкачког одбора у Мадриду објављена је јуче. Петорица су осуђени на вечито заточење, тројица на 8 година затвора и двојица на 30 месеца.

ЦИРИХ. — Коментаршунски званичну изјаву Волфове Агенције о Алзасу и Лорену, „Форверц“ каже: И кад би карл Либкнехт био канцелар, он би у овој тачки мислио као и сам Михаелис.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

2. октобра повремена обострана пешадијска и артиљеријска ватра.

МАЛИ ОГЛАС

ПИВНИЦУ и РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

Отворили смо понова после пожара и снабдели је пићем и правом српском кудном. Ресторан је у улици Басилеос Борја бр. 74—76, трамвајска станица Вали паша, прва после Марсова поља, а преко пута Американског конзулата. — Ђира К. Васић трг. из Београда, и Васа Златаревић, ресторатер.